

بمایش ملی یافته‌های پژوهش و فناوری در اکوسیستم‌های طبیعی و کشاورزی

برگزارکننده: پژوهشگاه دانشگاه تهران، پژوهشکده انرژی‌های نو و محیط زیست
پایگاه اینترنتی همایش: AgroCongress.ir

ارزیابی اثر کشت مخلوط بر روی عملکرد کمی و کیفی شنبلیله (*Trigonella foenum-graceum*)

مهدی رضاپور^۱، مجید امینی دهقی^۲، مجید پوریوسف^۳، محمدحسین فتوکیان^۴

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد زراعت، دانشکده کشاورزی، دانشگاه شاهد تهران. Mahdirezapour22@gmail.com

۲ و ۴. دانشجویان و عضو هیئت علمی دانشکده کشاورزی، دانشگاه شاهد تهران.

۳. استادیار و عضو هیئت علمی دانشکده کشاورزی، دانشگاه زنجان.

چکیده

به منظور بررسی عملکرد و اجزای عملکرد گیاه شنبلیله در الگوهای مختلف کشت مخلوط و تک‌کشتی آزمایشی با استفاده از روش کشت‌افزایشی در قالب طرح بلوک‌های کامل تصادفی با سه تکرار در مزرعه تحقیقاتی دانشکده کشاورزی دانشگاه زنجان، در سال زراعی ۱۳۹۴ به اجرا درآمد. تیمارهای آزمایش شامل نسبت‌های مختلف کشت‌افزایشی در پنج سطح (۲۰٪، ۴۰٪، ۶۰٪، ۸۰٪، ۱۰۰٪) به همراه کشت خالص شنبلیله و تحت شرایط مختلف کنترل علف‌های هرز (کنترل کامل، یک‌بار وجین و عدم کنترل علف‌های هرز) بودند. نتایج نشان داد که تمامی صفات بررسی شده به‌طور معنی‌داری در سطح احتمال ۱ درصد تحت تأثیر کنترل علف‌های هرز قرار گرفتند؛ و همچنین تمامی صفات بررسی شده به‌غیر از وزن هزار دانه در سطح احتمال ۱ درصد تحت تأثیر الگوی کاشت قرار گرفتند. عملکرد دانه و عملکرد زیست‌توده شنبلیله با افزایش نسبت هر یک در کشت مخلوط افزایش یافت، به طوری که عملکرد دانه و عملکرد زیست‌توده در کشت افزایشی ۱۰۰٪ شنبلیله + ۱۰۰٪ رازیانه نسبت به سایر نسبت‌های کشت مخلوط افزایش داشت؛ و کمترین عملکرد دانه و عملکرد زیست‌توده از کشت‌افزایشی ۲۰٪ شنبلیله + ۱۰۰٪ رازیانه به دست آمد.

واژه‌های کلیدی: الگوی کشت، کشت‌افزایشی، کنترل علف هرز، عملکرد.

مقدمه

افزایش جمعیت جهان و تخریب منابع طبیعی و به دنبال آن نیاز مبرم به افزایش تولیدات غذایی از مشکلات اساسی دنیای امروز به شمار می‌روند [12]. در کنار افزایش سطح زیر کشت و افزایش میزان محصول در واحد سطح (افزایش عملکرد)، زراعت چند کشتی امروزه به‌عنوان سومین راه افزایش تولیدات زراعی شناخته شده است. با وجود کنترل شدید علف‌های هرز در بیشتر نظام‌های کشاورزی، سالانه ۱۰ درصد تولیدات کشاورزی در جهان در اثر رقابت علف‌های هرز از بین می‌رود. بدون کنترل علف‌های هرز، تلفات عملکرد، بسته به توانایی رقابتی علف‌های هرز و گیاه زراعی، تراکم آن‌ها و مدت‌زمان رقابت از ۱۰ تا ۱۰۰ درصد متغیر است؛ بنابراین، مدیریت علف‌های هرز یکی از عملیات کلیدی بیشتر نظام‌های کشاورزی محسوب می‌شود. تمایل به تولید گیاهان دارویی و تقاضا برای محصولات طبیعی در جهان به‌ویژه در شرایط ارگانیک رو به افزایش است [6]. سیستم‌های کشت مخلوط نسبت به تک‌کشتی می‌توانند بطور کارآمدتری از منابع موجود استفاده کرده و از این طریق منابع بیشتری را جذب می‌کنند که این موضوع باعث کاهش میزان فراهمی منابع برای علف‌های هرز شده و در نتیجه منجر به کاهش خسارت آن‌ها می‌شود [13].